

ภูมินามกับสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมท้องถิ่น ประเพณี ภูมิปัญญา และประติมากรรมรูปเคารพ
ของอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ชื่อตำบล ตำบลชาติตระการ
ชื่อ แหล่งต้นดอกไม้
ประเภท วัฒนธรรม
ที่ตั้ง ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ละติจูด-ลองจิจูด -

ภูมินาม

ชื่อ แหล่งต้นดอกไม้ เป็นชื่อที่มาจาก การนำดอกไม้มาผูกติดกับไม้ที่ทำขึ้นคล้ายๆทรงปราสาท

ประวัติความเป็นมา

ประเพณีแหล่งต้นดอกไม้ มีการแห่ตั้งแต่ก่อสร้างวัดแล้วเสร็จจนถึงปัจจุบันกว่า 400 ปี แล้ว ชาวบ้านเกิดความเชื่อว่า การนำดอกไม้มาบูชาพระที่ชาวไทยถือว่าวันสงกรานต์ เป็นวันขึ้นปีใหม่ การบูชาพระรัตนตรัยด้วยดอกไม้ถือว่าเป็นสิ่งอันมงคล ด้วยการเก็บดอกไม้ที่สด ดอกสวยงามที่สุด เป็นดอก เป็นช่อ และพัฒนาเป็นพานพุ่ม พานบายศรี ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ จนพัฒนาไปถึงการทำโครงด้วยไม้เรียกว่าต้นดอกไม้ ขนาดเล็กถือคนเดียว ขนาดกลางใช้คนหาม 4 คน และขนาดใหญ่ใช้คนหาม 6-10 คน โดยชาวบ้านมีความเชื่อและถือเป็นสิริมงคล ที่ได้นำดอกไม้มาบูชาพระรัตนตรัย ขอให้มีความสุข ให้ฝนตกตามฤดูกาล ให้ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ บ้านเมืองร่มเย็น ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ วัว ควาย สัตว์เลี้ยงขยายคอกออกผลสมบูรณ์ ประเพณีการแห่ต้นดอกไม้ มีการแห่ทุกปี เริ่มจากวันสงกรานต์ พระพุทธรูป เริ่มวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี โดยหลักปฏิบัติจะเริ่มแห่ตั้งแต่วันที่ 13-16 เมษายน ของทุกปี ติดต่อกัน และจะมีการแห่ต้นดอกไม้ทุกคืนวันพระ ตลอดเดือนเมษายนของทุกปี การแห่ต้องแห่ตอนกลางคืนราว 1 ทุ่ม ถึง 3 ทุ่ม และต้องมาแห่ที่วัดรอบพระอุโบสถเท่านั้น และต้องแห่ให้ครบ 3 รอบ รอบที่ 1 บูชาพระพุทธรูป รอบที่ 2 บูชาพระธรรม รอบที่ 3 บูชาพระสงฆ์ เมื่อแห่ครบทั้ง 3 รอบแล้ว ต้องวางต้นดอกไม้ทุกต้นไว้รอบพระอุโบสถ เพื่อบูชาพระรัตนตรัยตลอดทั้งคืน รุ่งเช้าจึงจะนำต้นดอกไม้ออกจากวัด ถ้าต้นไหนยังแข็งแรงไม่เสียรูปทรง สามารถนำมาเปลี่ยนดอกไม้ใหม่ เพื่อนำไปแห่ในคืนต่อไป การแห่ ผู้หามต้นดอกไม้ต้องโยกประกอบจังหวะให้ต้นดอกไม้หมุนซ้ายขวาตามจังหวะเสียงกลอง ฉิ่ง ฉาบ ที่บรรเลงประกอบจนครบ 3 รอบ และประดับเทียนและจุดเทียนให้สว่าง เพื่อให้เกิดแสงสว่างด้วยทุกต้น สำหรับโครงสร้างต้นดอกไม้ ประกอบโครงสร้างด้วยไม้ไผ่ทั้งหมด ไม่มีลวด ตะปู ผูกหรือตอก โครงสร้างที่สำคัญ มีชื่อตามภาษาถิ่น คือ 1) คาน (ฐานรากใช้หาม) 2) ชาธนู (ส่วนยึดคาน) 3) ง่าม (เสาของต้นดอกไม้) 4) ฟัง (ตัวรัศมีขนาด) 5) ดวด (ส่วนรัศมีลำต้น) 6) แกนกลาง แกนค้ำยัน 7) ลี๊ก (ระแนงสานรอบต้น) 8) คั่นกลอง (ส่วนประกอบสำหรับห้อยสายมาลัย) 9) แมงมุม (ส่วนประกอบยอดสูงสุด) การสร้างต้นดอกไม้ต้องนำอุปกรณ์และดอกไม้สดมาประกอบสร้างให้เสร็จภายในวันเดียว จากนั้นจะนำต้นดอกไม้ไปรวมกันที่วัดเพื่อรอเวลาแห่ในตอนค่ำ ก่อนถึงเวลาแห่ทุกคนจะไปรวมตัวกันที่วัด เมื่อถึงเวลาแห่ต้องโยกต้นไม้หมุนตามจังหวะกลองอย่างสวยงาม

ต้นใหญ่สุดมีความกว้าง 3 เมตร สูง 15 เมตร" (ขนาดของต้นดอกไม้หรือปราสาทดอกไม้ จะขนาดไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ
การทำช่าง หรือกรรมการวัด ผู้เฒ่าผู้แก่)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ใหญ่บัววิ

ลาส

รูปภาพ

นายพงษ์ศักดิ์

ชุมข่า

อายุ 44 ปี

เบอร์โทรศัพท์ 081-9534210

รูปที่ 1

รูปภาพขบวนแห่ต้นดอกไม้

รูปที่ 2

รูปภาพผู้ห้ามต้นดอกไม้ต้องโยกประกอบจังหวะให้ต้นดอกไม้หมุน
ซ้ายขวาตามจังหวะเพลงที่บรรเลงประกอบจนครบ 3 รอบ

รูปที่ 3

รูปภาพขบวนแห่ต้นดอกไม้ 3 รอบ
รอบที่ 1 บูชาพระพุทธ รอบที่ 2 บูชาพระธรรม
รอบที่ 3 บูชาพระสงฆ์

รูปที่ 4

รูปภาพต้นดอกดอกไม้ ขนาดกลางใช้คนหาม 4 คน